

KIS-530 – A-zivout “ Kevrannoù al luoz ”

(RLN da YBAN – 18 03 97)

A-zivout KIS-021 (1967), La-03, pp. 84-85 : KEVRANNOU AL LUOZ .

GP a ro *torf* b. evit *Sz. section* ha *group* (a-getep Gl. *section* ha *groupe*). Met an daou c'her diwezhañ-mañ n'int ket kevatal. C'hoarvezout a ra ar *section*, gourc'hemennet peurliesañ gant ur pennrinkell, ur c'hostad pe un ofisour isrenk, eus meur a *groupe*, pep hini eus ar re-mañ o vezañ renet gant ur rinkell pe ur penngentour. Ar reoliadur milourel a zifer zoken e tle ur *section* — en amzer a vrezel, pa vez bras ar c'holloù — bezañ destaget ouzh ur *section* all pa vez ken koazhet niver ar c'hoskor ma ne c'hell mui bezañ rannet e daou *groupe*.

Kavout a reer ivez Br. *bezin* b. evit Gl. *corps (d'armée)*. Nemet ez eo bet arveret abaoe *bezin* evel kevatal da Gl. *milice* (da skouer : *bezin batromel* evit envel ar brec'hioù tev eus Peugeot pe Simca). Ober a rafen me gant Br. *korf lu* ken eeun ha tra evit dilemel pep forc'hellegezh, war skouer ar galleg hag ar saozneg (ivez hini an alamaneg : *Armeekorps*, an izelvroeg : *korps*, an italianeg : *corpo d'armata*, ar spagnoleg : *cuervo de ejército*, ar portugaleg : *corpo de exército*).

A-du-rall e tegas GP Br. *milour* evel kenster da soudard eil klas hag e ro *ar vilourion* da gevatal da Gl. *les hommes de troupe, la troupe*, eleze hollad ar soudarded eil klas, al lezkentourion hag ar gentourion. Met Br. *milour* a vez graet gantañ bremañ evel kevatal da Gl. *militaire* g.

Erziwezh e kaver Br. *yaouer* war un dro evit Gl. *cadet* hag *aspirant*, pezh a zo divastus. Ur *cadet* zo ur skoliad eus ur skol ofisourion a zo c'hoazh war e stummadur. Un *aspirant* zo anezhañ un danvez ofisour o paouez dont er-maez eus ar skol hag o sammañ ur gourc'hemennerezh, e penn ur *section* da skouer. Ur wech echu o studioù e Saint-Cyr e vez anvet ar skolidi pe da c'hlevion, pe da *aspirants* hervez an notennoù o deus bet. Gl. *cadet* hag *aspirant* n'int ket enta kenster. Br. *yaouer* a zerefe a-geñver Gl. *cadet*, met evit Gl. *aspirant* e vefe dav, a gredan, ijinañ un termen all. En alamaneg ez eus *Fähnrich* (a zo "douger banniel" ar ster orin anezhañ), en izelvroeg evit ar morlu : *adelborst* (da ster orin : "den yaouank a vonez"). Nes d'ar ger gallek e kaver

It., Sp., Pg. *aspirante*, nemet ez eus ivez Sp. *guardamarina* evit ar morlu. E saozneg e'm eus kavet, evit ar morlu hepken : *midshipman* ("den eus kreiz ar vag").

(GP da GE – 23 03 97)

N'on ket sur e vije bet peursavet ganimp KIS-021. Mar kounan mat, ur brouilhed oa bet savet gant Turiaw hon boa adwelet. Ne vern. Traoù fur zo gant lizher RLN. Da skouer, frammet hon boa an afer diwar reziou al luoz gall ha (ar galleg m'en argas !) roet troidigezhioù e saozneg... Ac'hann e evezhiadennoù reizh a-zivout *section* h.a. Faziañ a ra avat a-zivout *milourion* ; em ziazezañ hon boa graet — reizh pe a-dreuz oa an dibab

zo un afer all — war an embann gall boas : “ Officiers, sous-officiers, caporaux et soldats ! ” (nemet ez oa bet renket ganimp ar gentourion ha lezkentourion a-unan gant an ofisourion, moarvat). Ned on ket a-enep da *korflu* savet war batrom *rannlu*. Ret eo e gompren avat evel doareed + doareer, ar pezh a arouezomp, ent voas, gant a vije amañ *korf-lu* rak n'eus ket, a gredan, skouer ebet ma vije graet eus *korf* ur rakger, ar pezh a c'hoarvez gant *rann-* (sl. *ranngredenn*, h.a.) evel pa vije a-renk gant ar rakverboù eleze evel pa vije, ent treadegel, ar pezh a anvfen a-walc'h ur meni rakger, un *damrakger*. Mar en degemerer neuze e vo e liester *korfoù-lu*, ar pezh nad eo ket gwall vastus. Un hent all zo : heuliañ skouerioù ar germanegoù a sav hervez ar goulun doareer + doareed : Sz. *army corps*, Au. *Armeekorps*, Ne. *legerkorps*, Da.Nv. *hærkorps*, Sv. *häravdelning* ~ *armékår*, Is. *stórdeild*... Ned eo ket dianav dimp, anat hag aes e teufe da **lugorf* ; tennañ a ran da evezh avat ouzh Is. *deild* troet e Gl. 'portion, section, département [amaezhel]', hag ar Sv. *avdelning* 'division, fraction, détachement [milourel]' hag aes vije, da skouer, dilezel ar *c'horf* henvoazel evit ober, sk. gant **luzarn*. Hag evit gwir ned eo *korf* amañ nemet ur gallegach bet treuzkaset da yezhoù all war-dro ar 17. ktvl. moarvat evel m'en ro testeni KLUGE-SEEBOLD, *Et. Wtb. d. deutschen Spr.* (221989) 405. N'eus redi ebet enta da ober gantañ pa vez dianav krenn ar ster-mañ roet da *corpus* e brezhoneg, sl. GIBR². 1594 ; marmouzerzh ne ve ken. Ne ouien ket avat ez oa bet roet da Br. *bezin* ster ar Gl. *milice*. En abeg moarvat da “ *bezen* ” *Perrot* (fazi war stumm ha reizh ar ger, sakre Titin !). A-zivout *aspirant* ÷ *Kadett* emañ ar gwir gant RLN, ret eo sevel un diforc'h etre an danvez ofisour o studial hag ar studier nevez deuet da ofisour ; hogen, evit a onn n'eus ket a *aspirant* ken el luoz gall. Evit Au. *Fähnrich* = “*douger banniel*” e ve anezhañ un amprestadenn diouzh an Ne. *vaandrig*, hvst., ar ger alamanek gwirion o vezañ hAu. *faneri* 'Fahnenträger' aet da krAu. *venre*, *vener* (“ Nomen-agentis-Bildungen zu *Fahne*) bet miret e rannyezh Helvetia evel *Venner* (K-S, 198h.), o talvout kement ha

hGl. *banelier, baneor, banerain, banerier* (F. GODEFROY, *Lex. anc. fr.* 46),
nGl. *banneret*, eleze **bannelour* na petra 'ta. Forzh penaos, ned eo ket gwall c'hrevus
keit ha n'hon bo ket savet Luoz Breizh, ha neket warc'hoazh e tarzho 'n deiz m'en
grefomp !